

Täysistunto

Tiistai 13.9.2022 klo 13.59—17.53

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 123/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.16 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen nyt eduskunnalle esityksen, josta rohkenen ennakoida — tekemättä vielä lopullisia johtopäätöksiä, jätän ne eduskunnalle — että tässä on käsillä esitys, joka on varmasti kaikkien meidän kannalta pääsääntöisesti ongelmaton ja asia, joka lisää läpinäkyvyyttä ja on hallinnon kannalta oikea muutos.

Esityksessä ja käsittelyssä on nimittäin tulorekisterin tietojen käyttäjäjoukon laajentaminen. Tulorekisteri on hieno, hyvä uudistus, jota yhteiskunnassa on puskettu eteenpäin, ja nyt tätä käyttäjäjoukkoa laajennettaisiin siten, että nämä uudet tahot saisivat lakisääteisiin tehtäviinsä tarvitsemiaan tietoja suoraan tulorekisteristä. Samalla kahdenvälisistä tietoluvutuksista ja byrokratiasta ja turhasta hallinnosta tältä osin voitaisiin luopua.

Tämän esityksen myötä uusia tulorekisterin tietojen käyttäjiä tulisi kymmenen, näiden joukossa muun muassa poliisi, Harmaan talouden selvitysyksikkö ja maahanmuuttohallinto, Tulli, ARA, oikeusaputoimistot, Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto, yleinen edunvalvoja, haastemiehet ja hyvinvointialueet kunnilta siirtyvien tehtäviensä osalta.

Tulorekisterin tavoitteiden mukaisesti uudistus keventää osapuolten hallinnollista taakkaa, tehostaa uusien käyttäjien toimintoja, varmasti parantaa myös tietojen oikeellisuutta ja ajantasaisuutta ja nopeuttaa päätöksentekoa, ja myös tietosuoja paranee siirryttäessä virhemahdollisuuksia sisältävistä nykymenettelyistä uusimman tekniikan käyttöön sen tarjoamine tietosuojaelementteineen.

Esitys ei laajenna tulorekisterin tietosisältöä, se ei aiheuta uusia velvoitteita työnantajille eikä muillekaan maksajatahoille. Esitys ei myöskään laajenna viranomaisten tietojen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

saantioikeutta itsessään, vaan nämä saisivat samat tiedot, joihin niillä on oikeus nykyisin, ainoastaan tiedonsaantikanava muuttuisi.

Uudistus kaiken kaikkiaan edistäisi useiden politiikkalohkojen tavoitteiden toteutumista, ja uskon, että tälle esitykselle on helppo antaa tukensa ottaen huomioon, että tulorekisterin iso periaate on aiemmin hyväksytty. Nämä nyt mukaan tulevat uudet tahot ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä, kuten aiemmin mainitsemani poliisi.

Arvoisa puhemies! Mikäli eduskunta esityksen hyväksyy, sen on tarkoitus tulla voimaan jo ensi vuoden alusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.18 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Tarkoituksena on laajentaa tiedonsaantiin oikeutettujen tiedon käyttäjien piiriä, jotta voidaan muun muassa vähentää hallinnollista taakkaa ja nopeuttaa päätöksentekoa. Tiedonsaanti ei sisällöllisesti kasvaisi, eikä muutos vaadi lisärahoitusta. Sen sijaan nykyistä hidasta, kankeaa ja virheherkkää menettelyä saatisiin tehostettua. Mielestäni näillä perusteluilla esitys on kannatettavissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

14.19 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hallitukselle ja erityisesti valtiovarainministerille tämän hallituksen esityksen eteenpäinviemisestä. Viime kaudella, Sipilän hallituskaudella, tehty päätös sähköisestä tulorekisteristä on ehdottomasti ollut tärkeä uudistus tälle maalle, ja se on helpottanut monen meidän elämää ja byrokratiaa ja sitä kautta tuonut joustavuutta arkeen.

Ajattelen, että erityisesti tämä poliisin tietojensaantioikeus sähköisen tulorekisterin osalta on mielenkiintoista. Oletan, että se tulee tarkoittamaan sitä, että esimerkiksi sakkojen kohdalla tienreunassa ei tarvitse enää luetella omia tulotietojaan, vaan poliisi pystyy tarkastamaan ne suoraan tästä sähköisestä tulorekisteristä. Tai sitten, kun me olemme kaikki yhdessä huolissamme pienituloisten pärjäämisestä tässä ajassa ja puhumme tällä hetkellä hyvinvointialueilla esimerkiksi palvelumaksuista ja niiden suuruudesta, ajattelen, että se, että nämä hyvinvointialueet ja sähköinen tulorekisteri pystyvät tekemään yhteistyötä, mahdollistaa meille ehkä vähän joustavampaa tiedonvälitystä myös maakunnissa ihan tavallisille suomalaisille.

Ajattelen valtiovarainministerin tavoin, että tämä on varmasti yhteinen ja positiivinen hallituksen esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

14.20 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensin on todettava, että poliisi tarkastaa edellisen vuoden verotuksesta ne tulotiedot siellä tienposkessa, mutta nyt se tietysti tulee mahdolliseksi katsoa reaaliaikaisena.

Arvoisa puhemies! Katsoin tätä lakiesitystä, ja tämä on sinänsä kannatettava, mutta to-della tähän tulorekisteriin ei tallenneta maksettuja toimeentulotukia. Tämä on ongelma esimerkiksi Maahanmuuttoviraston osalta, kun he tarvitsisivat esimerkiksi täällä olevien so-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

siaaliturvaetuksia ja nimenomaan maksettuja toimeentulotukia voidakseen tosiasiallisesti arvioida oleskeluluvan edellytyksiä. Tämä on havaittu täällä hallintovaliokunnassa ongelmana, ja helpottaisi kyllä suunnattomasti, kun nyt annettaisiin Maahanmuuttovirastolle mahdollisuus saada tietoja tulorekisteristä niin, että sinne sijoitettaisiin myöskin nämä toimeentulotuen tiedot, jolloin Maahanmuuttovirasto voisi tarkemmin arvioida ihmisten tääläolon edellytyksiä. Onko tällaista, valtiovarainministeri, mahdollisesti suunnitteilla?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.